

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § i lagen om penninginsamlingar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § i lagen om penninginsamlingar (RP 124/2021 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Sanna Leinonen, inrikesministeriet
- miljöråd Outi Honkatukia, miljöministeriet
- överinspektör Jouni Kitunen, Polisstyrelsen
- gruppchef Pauliina Päivinen, Polisstyrelsen
- konsumentråd Anja Peltonen, Konkurrens- och konsumentverket
- professor Mikael Hildén, Finlands miljöcentral
- direktör för företagsansvar Niklas Kaskeala, Compensate Operations Oy
- styrelseordförande Risto Sulkava, Kolbörs AB
- ledande expert Maija Saijonmaa, Nordic Offset Oy
- chef för företagsansvar Senja Forsman-Katainen, S-gruppen
- klimatexpert Noora Simola, Fingo ry
- generalsekreterare Pia Tornikoski, Ansvarsfullt Donerande rf
- chef för påverkansarbete Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- inrikesministeriet
- finansministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- marknadsdomstolen
- Skatteförvaltningen
- Finnair Abp
- Green Carbon Finland Oy
- Finlands näringsliv rf
- Finnwatch rf
- WWF Finland.

Betänkande FvUB 13/2021 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om penninginsamlingar ändras. Till bestämmelsen om tillämpningsområdet fogas en ny punkt som innebär att så kallade frivilliga compensationstjänster för utsläpp lämnas utanför lagens tillämpningsområde. Verksamhet som avses i inskränkningen av tillämpningsområdet ska, utan att verksamheten omfattas av lagen om penninginsamlingar, vara möjlig för olika aktörer oberoende av vilken rättslig form tjänsteleverantören har. Den föreslagna ändringen har inga konsekvenser för frivilligorganisationers möjligheter att utföra annat allmännyttigt arbete som gagnar klimatet inom ramen för bestämmelserna i lagen. Propositionen genomför målet att Finland ska nå klimatneutralitet före 2035. Målet ingår i programmet för statsminister Sanna Marins regering.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så fort som möjligt hösten 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att lagen om penninginsamlingar (863/2019) ändras. Ändringen går ut på att 1 § om lagens tillämpningsområde kompletteras med en ny 8 punkt, som innebär att så kallade frivilliga compensationstjänster för utsläpp helt och hållet utesluts från tillämpningsområdet.

Enligt förslaget ska tillämpningsområdet inte omfatta tjänster genom vilka växthusgasutsläpp kompenseras genom ett verifierat och beräknat minskande av växthusgaser i atmosfären, avlägsnande av växthusgaser från atmosfären eller undvikande av att växthusgaser släpps ut i atmosfären. Definitionen är en beskrivning av vilken typ av händelse den frivilliga utsläppskompensationen är. Den föreslagna bestämmelsen är teknikneutral för att den ska möjliggöra generering av nya innovationer inom branschen.

Det nuvarande rättsläget i förhållandet mellan frivillig compensation av utsläpp och lagen om penninginsamlingar har visat sig vara otydligt för branschaktörerna, vilket har lett till större osäkerhet bland dem som erbjuder klimatkompensation. De senaste åren har det blivit vanligare i Finland med så kallad frivillig utsläppskompensation, där syftet är att göra det möjligt dels för juridiska personer att genom en avgift kompensera de utsläpp som de orsakar, dels för privatpersoner att genom en avgift kompensera de utsläpp som orsakas av de tjänster och varor de köper. Frivilliga compensationstjänster för utsläpp erbjuds konsumenterna samt företag och andra organisationer. Förvaltningsutskottet anser att den föreslagna lagändringen är nödvändig för att förtydliga rättsläget.

Den föreslagna ändringen innebär att både företag och civilsamhällesorganisationer, efter det att bestämmelsen trätt i kraft, utan tillstånd för penninginsamling får tillhandahålla frivilliga compensationstjänster för utsläpp i form av verksamhet som inte omfattas av lagen om penninginsamlingar. Aktörens rättsliga form är inte relevant i sammanhanget. Den föreslagna ändringen påverkar inte civilsamhällesorganisationernas möjligheter att inom ramen för lagen om penninginsamlingar utföra annat arbete som gagnar klimatet i stort. Ändringen inverkar inte heller på beskattningen av verksamheten, utan Skatteförvaltningen bedömer alltid från fall till fall hur verksamheten ska beskattas.

Betänkande FvUB 13/2021 rd

När frivilliga kompensationer för utsläpp utesluts från tillämpningsområdet innebär det också att Polisstyrelsen i fortsättningen inte längre kommer att övervaka frivillig kompensationsverksamhet utifrån lagen om penninginsamlingar, om verksamheten uppfyller villkoren i definitionen av inskränkning av tillämpningsområdet. I praktiken kan frågan om en verksamhet stämmer överens med inskränkningen i tillämpningsområdet bli föremål för Polisstyrelsens bedömning, exempelvis när någon söker tillstånd för penninginsamling hos Polisstyrelsen, när Polisstyrelsen blir underrättad om en eventuell lagstridig penninginsamling eller när någon begär information om tillstånd för penninginsamling behövs för en viss verksamhet eller inte. Utskottet understryker att den föreslagna bestämmelsen inte tar ställning till om verksamheten ska kompenseras eller inte, utan syftet är att definiera frivillig kompensation av utsläpp som fenomen och tillåta sådan kompensation i alla dess former som verksamhet som inte omfattas av lagen om penninginsamlingar. Däremot tar bestämmelsen inte ställning till vilken typ av verksamhet som betraktas som högkvalitativ eller tillförlitlig frivillig kompensation av utsläpp.

Om det uppstår misstanke om missbruk av verksamheten eller om verksamheten misstänks uppfylla rekvisitet för något brott, är det alltid möjligt att anmäla verksamheten till polisen. Enligt uppgifter till utskottet anses förslaget inte ha några betydande effekter för bekämpningen av brott.

Inga ändringar föreslås i konsumentskyddsmyndighetens behörighet eller uppdrag. Konsumentombudsmannen har omfattande generell behörighet att utöva tillsyn över näringsverksamheten i förhållande till konsumenterna. Konsumentskyddsmyndigheten utövar tillsyn på grundval av konsumentskyddslagstiftningen och bedömer hur verksamheter förhåller sig till den. Den föreslagna bestämmelsen i lagen om penninginsamlingar tar inte ställning till hur konsumentskyddsmyndigheten ska bedöma kompensationstjänster exempelvis med avseende på konsumentskyddslagen.

Utskottet anser det ytterst viktigt att den föreslagna lagen kan träda i kraft så snart som möjligt för att klarhet ska skapas i det rådande rättsläget. Lagen om penninginsamlingar är inte rätt ställe för att reglera villkoren och spelreglerna för frivillig utsläppskompensation. Behovet av att föra en diskussion om kvaliteten på och tillförlitligheten beträffande de frivilliga kompensationstjänsterna samt om ramvillkoren för verksamheten har dock fångats upp och miljöministeriet har redan utrett en del av frågan i ett projekt. Det arbetet bör fortsätta målmedvetet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 124/2021 rd utan ändringar.

Betänkande FvUB 13/2021 rd

Helsingfors 21.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Aki Lindén sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Matti Semi vänst
medlem Kari Tolvanen saml
medlem Heidi Viljanen sd
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.